

## **Nota informativă**

### **la proiectul Legii pentru denunțarea Convenției Eurasiatice privind brevetele**

*/.* Scopul elaborării proiectului actului legislativ pentru denunțarea Convenției Eurasiatice privind Brevetele (CEAB) îl constituie necesitatea inițierii negocierilor asupra Acordului de cooperare și extindere a brevetelor europene pe teritoriul RM, și ulterior aderarea plenară a Republicii Moldova la Oficiul de Brevete European (OEB), care nu poate fi realizată fără a aborda problema denunțării CEAB și retragerea Republicii Moldova din Organizația Eurasiatică de Brevete (OEAB).

Inițiativa privind denunțarea CEAB presupune elaborarea unui act legislativ prin care să fie denunțată Convenția nominalizată și, respectiv, abrogată Hotărârea Parlamentului nr.615-XIII din 27 octombrie 1995 „Pentru ratificarea Convenției eurasiatice privind brevetele”, stabilind obligația Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene de a notifica Organizația Mondială de Proprietate Intelectuală denunțarea Convenției menționate.

#### *//.* **Prezentarea generală a cadrului legal privind protecția invențiilor**

Bazele cadrului legal privind protecția invențiilor în Republica Moldova au fost puse în anul 1993, odată cu adoptarea Regulamentului provizoriu cu privire la protecția proprietății industriale în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.456 din 26 iulie 1993, care în scurt timp a fost înlocuit cu Legea Nr.461-XIII din 18.05.95 privind brevetele de invenție.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 1624-XII din 26 octombrie 1993, Republica Moldova a aderat la **Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (Patent Cooperation Treaty - PCT)**, adoptat la Washington la 19 iunie 1970, integrându-se, astfel, în sistemul internațional de protecție a invențiilor. În prezent acest tratat numără 142 de state-membre. PCT este un tratat internațional legislativ prevăzut să asigure printr-o singură procedură de înregistrare protejarea unei invenții în fiecare din țările semnatare, în același timp examinarea și acordarea brevetului de invenție este în sarcina autorităților competente din fiecare țară.

Totodată, prin Hotărârea Parlamentului nr. 615-XIII din 27 octombrie 1995 Republica Moldova a devenit membră a unuia din sistemele regionale de brevete (al țărilor CSI) - **Convenției Eurasiatice privind Brevetele**, semnată la Moscova la 09 septembrie 1994, în vigoare din 16.02.1996. În baza CEAB s-a format Organizația Eurasiatică de Brevete. În prezent CEAB numără 9 state-membre: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kîrgîzstan, Kazahstan, Republica Moldova, Federația Rusă, Tadjikistan și Turkmenistan.

Evoluția Republicii Moldova pe calea integrării europene a determinat armonizarea legislației în domeniul proprietății intelectuale (PI) cu acquis-ul comunitar, în scopul asigurării unui nivel de protecție și de respectare a drepturilor de

proprietate intelectuală echivalent celui existent în Comunitatea Europeană. A fost elaborată și expusă în redacție nouă **Legea nr. 50-XVI din 07.03.2008 privind protecția invențiilor** (în continuare - Legea 50/2008), precum și aprobat prin Hotărârea Guvernului **nr. 528 din 01.09.2009 Regulamentul privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului**. La elaborarea proiectelor actelor normative sus-menționate, în procesul de armonizare a legislației în domeniul PI cu legislația UE, în primul rând, a fost luată în considerare **Convenția privind eliberarea brevetelor europene (CBE)**, semnată la 5 octombrie 1973 în Munchen, precum și au fost transpuse prevederile următoarelor **Directive și Regulamente comunitare**:

- Regulamentul Consiliului (EEC) **nr.1768/92 din 18 iunie 1992** privind crearea unui certificat suplimentar de protecție pentru produsele medicamentoase;
- Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (CE) **nr.1610/96 din 23 iulie 1996** privind crearea unui certificat suplimentar de protecție pentru produsele fitofarmaceutice;
- Directiva **98/44/EC** a Parlamentului European și Consiliului **din 6 iulie 1998** privind protecția legală a invențiilor biotehnologice;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului **2004/48/CE din 29 aprilie 2004**, privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Conform Legii nr. 50/2008, invențiile în Republica Moldova sunt protejate prin următoarele titluri de protecție:

- S* brevet de invenție;
- S* brevet de invenție de scurtă durată;
- S* certificat complementar de protecție.

**Drepturile asupra unei invenții** pe teritoriul Republicii Moldova sunt obținute prin acordarea unui brevet de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), care este totodată oficiu receptor pentru cererile internaționale și cererile eurasiatice depuse de către solicitanții naționali în conformitate cu prevederile PCT sau ale CEAB, corespunzător.

Respectiv, pentru solicitanții străini sunt prevăzute trei căi de depunere a cererilor de protecție a invenției prin brevet în Republica Moldova:

- calea națională, în temeiul Legii nr.50/2008 privind protecția invențiilor;
- calea regională, în temeiul Convenției Eurasiatice privind Brevetele;
- calea internațională, în temeiul Tratatului de cooperare în domeniul brevetelor.

Cu referire la **calea națională** de depunere a cererilor de protecție a invențiilor, potrivit art.2 al Legii nr.50/2008, drepturile asupra unei invenții sunt obținute pe teritoriul Republicii Moldova prin acordarea unui brevet de către AGEPI.

Cât despre **calea regională** de depunere a cererilor de protecție a invențiilor, CEAB reprezintă un instrument juridic internațional, care stabilește un sistem interstat al de cooperare în domeniul protecției invențiilor, asigurând obținerea acestei protecții pe baza unui brevet unic, care își produce efectele pe teritoriile tuturor statelor contractante, cu condiția achitării taxelor de menținere în vigoare a brevetului în fiecare stat aparte.

Norme generale cu privire la procedura pentru cererile eurasiatice sunt stabilite în art.44 al Legii nr. 50/2008, fiind reglementată mai detaliat în pct.444-461 din Regulamentul privind procedura de depunere și examinare cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului.

Norme generale cu privire la procedura pentru cererile **internaționale** sunt stabilite în art.43 al Legii nr.50/2008, fiind reglementată mai detaliat în pct.462-492 din Regulamentul privind procedura de depunere și examinare cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului.

### *III. Motivul apariției problemei*

În contextul celor abordate mai sus, ținem să menționăm că țările Uniunii Europene sunt încadrate în anumite relații de cooperare cu organizațiile ce țin de domeniul protecției proprietății intelectuale, existente în cadrul Uniunii Europene. În acest sens poate fi menționată și **CBE**, care reprezintă un alt sistem regional de protecție a invențiilor și prin care a fost instituit un drept comun al statelor contractante din spațiul european cu privire la eliberarea brevetelor de invenție.

CBE reprezintă un tratat multilateral prin care a fost constituită Organizația Europeană de Brevete și Oficiul de Brevete European (OEB) cu sediul principal în Munchen, Germania.

Scopul CBE este, în special, instituirea unei proceduri unice de acordare a brevetului european, de către oficiul de la Munchen.

În prezent 37 de state au aderat la CBE (27 state membre ale UE și 10 state ne-membre (Elveția, Norvegia, Turcia etc). Alte **3 state** - Bosnia și Herțegovina, Muntenegru și Serbia, care la moment nu sunt state membre ale CBE, au semnat cu OEB acorduri bilaterale de recunoaștere a efectului brevetului european (acorduri de extindere), care reprezintă o etapă intermediară de aderare a statului semnatar la CBE. Prin asemenea etapă au trecut: Albania, Letonia, Lituania, Slovenia, Croația, Macedonia și România. Recent, Serbia a fost invitată să acceadă la CBE.

Brevetele eliberate în temeiul acestei Convenții sunt denumite brevete europene și în fiecare stat contractant, pentru care este eliberat, brevetul european are aceleași efecte și este supus aceluiași regim ca și un brevet național eliberat în acel stat. În ceea ce privește întinderea teritorială a CBE, ținem să menționăm că eliberarea unui brevet european poate fi cerută pentru unul sau mai multe state contractante.

Procedura unică de eliberare a brevetelor europene asigură obținerea mai facilă și cu mai puține costuri a protecției invențiilor pentru statele membre a CBE. În plus,

CBE stabilește un volum de protecție egal oferit de brevetul european pentru toate statele semnatare a CBE sau a acordurilor de extensie, prin faptul că cererea europeană și brevetul european vor fi identice pentru toate statele desemnate în brevet.

Deși nu este o instituție comunitară, OEB este unul din organele specializate care are un rol important în promovarea politicii Uniunii Europene în domeniul brevetelor, fiind chemat să asigure uniformizarea sistemului de protecție a brevetelor la nivel european și simplificarea procedurilor de acordare a protecției în toate statele membre.

Dat fiind faptul că CBE este deschisă aderării, Republica Moldova, sub aspectul inițiativelor sale de extindere a relațiilor de colaborare cu Uniunea Europeană, precum și cu alte organizații din domeniul proprietății intelectuale existente în cadrul UE, intenționează să obțină calitatea de stat - membru la această Convenție.

Trebuie de remarcat faptul că odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 50/2008 privind protecția invențiilor, **în opinia experților europeni**, Republica Moldova s-a conformat cerințelor Convenției Europene de Brevete, astfel asigurând un nivel de protecție a brevetelor similar celui existent în Comunitatea Europeană.

Prin urmare, având în vedere aspirațiile europene ale Republicii Moldova și angajamentul de a se încadra activ în structurile europene, recunoscând rolul pe care îl are OEB în susținerea inovațiilor, competitivității și creșterii economice în Europa, considerăm drept prioritară cooperarea Republicii Moldova cu OEB și suntem convinși că de extinderea brevetelor europene pe teritoriul țării noastre va beneficia întreaga comunitate de utilizatori ai sistemului național de brevete, contribuind la stimularea inovațiilor, transferului de tehnologii și crearea unui climat investițional favorabil.

În acest scop Republica Moldova **urmează să inițieze negocierea unui acord** de colaborare și extindere a acțiunii brevetelor europene pe teritoriul Republicii Moldova.

În același timp, pentru inițierea negocierilor privind extinderea brevetului european pentru Republica Moldova a fost invocată existența **unor probleme de ordin tehnic, în temeiul cărora un Acord de extindere nu poate fi preconizat cu un stat care este membru la o altă organizație regională de brevete, Republica Moldova fiind direct vizată de această restricție, deoarece este membră la CEAB.**

Mai mult decât atât, calitatea de membru în ambele convenții poate crea dificultăți în ceea ce privește acțiunea lor, care nu admite suprapunerea solicitărilor pentru protecție pe unul și același teritoriu.

Corespunzător, negocierea calității de membru la CBE, nu poate fi examinată țară a aborda problema denunțării CEAB și retragerea Republicii Moldova din OEAB.

Totodată, ținem să remarcăm faptul că denunțarea CEAB nu va afecta numărul cererilor de brevetare depuse de către solicitanții străini în Republica Moldova, fapt confirmat prin datele statistice privind activitatea de brevetare în Republica Moldova, prezentate în Tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 1 Informație  
generalizată privind cererile de brevetare depuse la AGEPI (până la 01.01.2010) sau cu  
extinderea protecției pe teritoriul Republicii  
Moldova prin CEAB (până la 31.05.2010) în funcție  
de originea solicitanților pe grupuri de țări

Grup țări	Număr de cereri de brevetare prin:		<b>Total</b>	% din total	% din solicitanți străini
	AGEPI	CEAB			
Membre OEAB	36	432	<b>468</b>	4,8	<b>9,4</b>
Membre UE, OEB	346	2026	<b>2372</b>	24,3	<b>47,6</b>
Non-UE, membre (de extindere) OEB	82	336	<b>418</b>	4,3	<b>8,4</b>
Non-UE, non-OEB	231	1497	<b>1728</b>	17,7	<b>34,7</b>
<b>Total solicitanți străini, inclusiv:</b>	<b>695</b>	4291	<b>4986</b>	51,0	<b>100,0</b>
- Total membre OEB	428	2362	<b>2790</b>	28,5	<b>56,0</b>
- Total non-OEAB	659	3859	<b>4518</b>	46,2	<b>90,6</b>
Solicitanți MD	4787	0	4787	49,0	
<b>Total</b>	<b>5482</b>	<b>4291</b>	<b>9773</b>	<b>100</b>	
<b>% din total</b>	<b>56</b>	<b>44</b>			

Din datele prezentate în Tabelul nr. 1 rezultă că pe parcursul întregii perioade de activitate a AGEPI și de existență a CEAB au fost depuse **9773** de cereri de brevetare în RM, inclusiv **5482** (56%) - la AGEPI și **4291** (44%) - prin CEAB. Solicitanții străini au deus circa 51%, iar cei naționali - 49% din numărul total de cereri. După

originea solicitanților pe grupuri de țări cererile se repartizează în modul următor: doar 4,8%» - provin din țările membre OEAB, 28,5% - din țările membre OEB, 17,7% - din țările non-membre OEB și OEAB, iar în total 46,9% din cereri provin din țările non-OEAB.

În același timp, din numărul cererilor depuse de solicitanții străini, 9,4% - provin din țările membre OEAB, 56% - din țările membre OEB, 34,7% - din țările non-membre OEB și OEAB, iar în total 90,6% din cereri provin din țările non-OEAB.

Aceste date, precum și faptul că majoritatea cererilor depuse de către solicitanții străini (86%) parvin prin procedura regională, iar dintre acestea majoritatea absolută (90%) aparțin solicitanților din țările non-OEAB, permit să facem concluzia că **denunțarea CEAB nu va afecta numărul cererilor de brevetare depuse de către solicitanții străini în Republica Moldova**, iar semnarea Acordului de extindere a brevetului european va conduce la creșterea numărului cererilor de brevetare pe teritoriul Republicii Moldova. Această afirmație se bazează pe exemplele țărilor care au devenit membre ale CBE trecând prin perioada de extindere a brevetului european. Sunt relevante în acest sens datele privind evoluția numărului de cereri de brevetare în România și Slovenia. Astfel, numărul de cereri de brevetare în România depuse pe calea CBE a crescut în perioada de extindere (1996-2000) de la 72 la 4063, iar numărul de brevete europene validate în Slovenia (țară apropiată de Republica Moldova după suprafață și populație) în perioada de extindere a crescut de circa 8 ori.

#### *IV Procedura denunțării*

Astfel, în conformitate cu art.27 al CEAB, orice stat contractant poate denunța această Convenție printr-o notificare, expediată Directorului general al OMPI. Denunțarea intră în vigoare peste șase luni din data primirii notificării de către Directorul general al OMPI.

Procedurile naționale privind denunțarea CEAB urmează a fi desfășurate în conformitate cu prevederile art.24-26 ale Legii nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

Respectiv, propunerile cu privire la denunțarea se prezintă Parlamentului Republicii Moldova, în cazul în care tratatul internațional a fost ratificat de către acesta.

Propunerile cu privire la denunțarea sunt pregătite de către organul responsabil pentru încheierea tratatului, de comun acord cu ministerele și departamentele de atribuțiile cărora ține obiectul tratatului, și sunt prezentate Parlamentului prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.

Propunerile cu privire la denunțarea tratatului internațional trebuie să conțină: argumentarea oportunității denunțării acestuia, aprecierea eventualelor consecințe politice, financiar-economice sau de altă natură ale denunțării tratatului, precum și copia textului tratatului.

Deciziile cu privire la denunțarea tratatului internațional se adoptă de către autoritatea care a luat decizia cu privire la consimțământul Republicii Moldova de a fi legată prin tratatul în cauză, care, în cazul CEAB, este Parlamentul Republicii Moldova.

Notificările oficiale sau alte acțiuni similare referitoare la denunțare se efectuează de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.

#### Consecințele denunțării tratatului internațional:

Denunțarea exonerează Republica Moldova de orice obligație cu privire la executarea tratatului și nu afectează drepturile, obligațiile sau situația juridică a Republicii Moldova, apărute ca rezultat al executării tratatului până la denunțare, dacă însuși textul tratatului nu prevede altceva sau nu există alte înțelegeri între părțile contractante, normele respective fiind propuse în art.3 și 4 din proiect.

#### *V. Impacturile pozitive.*

1. Din punct de vedere **politic**, denunțarea CEAB va permite încheierea cu OEB a unui acord privind extinderea brevetului european, ceea ce va constitui un pas important pe calea armonizării nivelului protecției proprietății industriale în Republica Moldova cu cel comunitar în vederea creării condițiilor aderării depline în viitorul apropiat la CBE. Încheierea unui acord de extindere va grăbi procesul de aderare la CBE și în ultimă instanță va avea semnificația unui semnal pozitiv în cadrul integrării Republicii Moldova în structurile europene.

2. Din punct de vedere al **dezvoltării sistemului protecției proprietății industriale** în Republica Moldova, veniturile anuale rezultate din încasarea taxelor ce decurg din desemnarea Republicii Moldova în cererile de brevet european, ar putea constitui un suport financiar important pentru dezvoltarea infrastructurii tehnice, administrative și instituționale. Conform acordului-tip de recunoaștere a efectului brevetului european pe teritoriul statului desemnat, solicitantul de brevet european achită o taxă de desemnare de 102 euro (taxa de extindere). Toate acordurile încheiate cu statele pentru extindere au prevăzut că 75 % din quantumul taxei de extindere (76,5 euro) se transferă Oficiului desemnat, iar 25% se varsă în bugetul OEB. Quantumul transferat OEB este folosit conform scopurilor și obiectivelor oficiului. De asemenea, trebuie de menționat și alte aspecte pozitive ale unui acord de extindere, care rezidă în faptul că pentru validarea brevetului european pe teritoriul Republicii Moldova taxele de publicare a cererii europene de brevet, a traducerii fasciculului de brevet european, de eliberare a certificatului de recunoaștere a efectelor brevetului european, cât și a taxelor anuale de menținere în vigoare a brevetelor europene se încasează în întregime de către Republica Moldova, spre deosebire de statele membre ale CBE care încasează doar 50% din taxele anuale ce se cuvin statului, restul de 50%

rămânând la dispoziția OEB. Totodată, taxele de menținere se achită de la anul trei de menținere, calculat de la data depozitului brevetului european.

Veniturile provenite din taxele menționate mai sus după analogie cu evoluția respectivă în alte state care au trecut prin perioada de extindere în primii ani vor fi mici, dar vor crește în ritm accelerat în următorii ani. De exemplu, în România (perioada de extensie 1996-2000), evoluția desemnării și validării brevetului european a decurs în felul următor:

Tabelul nr. 2

Anul	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Cereri RO	1831	1708	1291	1061	1003	1128	1477	881
Cereri străine:								
- pe cale națională	169	96	78	56	63	45	34	36
- pe cale PCT	489	640	395	286	226	236	171	129
- pe cale EP (europeană)	72*	449	1600	3136	4063	4278	4885	4908
Brevete europene validate în România			4	22	65	103	497	873

Din datele prezentate în tabel rezultă că diminuarea cererilor depuse de solicitanții români nu s-a datorat desemnării României ca stat de extindere, ci de contextul economic intern, de scăderea finanțării cercetării etc.

Primele 72 cereri de brevete europene au fost înregistrate la OEB pe parcursul a ultimelor 2,5 luni - ulterior datei de 15 octombrie 1996.

Numărul cererilor de brevet european în perioada 1998-2003 s-a triplat, iar al cererilor străine s-a diminuat tot de trei ori.

În cazul Republicii Moldova, reieșind din numărul mediu de cereri depuse pe an de solicitanții moldoveni (250-300), după analogie cu România, se poate anticipa că în primii doi ani de la semnarea acordului de extindere Republica Moldova va fi desemnată în 50-90 de cereri europene de brevet, iar primele brevete europene valide își vor produce efectele aproximativ după trei ani de la desemnarea Republicii Moldova ca stat de extindere.

Este necesar de menționat că în anul 2008 la OEB au fost depuse cea. 147000 de cereri de brevet europene, din care 57 % de cereri reprezintă cereri internaționale depuse conform PCT, care au intrat în faza regională, adică europeană. În cazul CEAB, anual la OEAB se depun cea. 2500 cereri internaționale, care intră în faza regională - eurasiatică. Reieșind din cifrele prezentate mai sus se poate prognoza pentru Republica Moldova o creștere și mai mare a cererilor de extindere.

Taxele provenite din extindere și validare vor neutraliza într-o bună parte diminuarea veniturilor provenite de la menținerea brevetelor eurasiatice, ca urmare a



denunțării CEAB. în cazul în care veniturile menționate vor fi considerabil mai mari, o parte s-ar putea utiliza în sprijinul procesului inovațional.

3. Din punct de vedere al **intereselor economiei naționale** poate fi remarcat faptul că extinderea efectelor brevetelor europene în Republica Moldova va semnifica atracție economică bazată pe o creștere substanțială a gradului de încredere a investitorilor străini în capacitatea legislației și infrastructurii tehnico-administrative din Republica Moldova de a le proteja investițiile, inclusiv în domeniul proprietății industriale, precum și o puternică garanție pentru investitorii străini care, pentru a pătrunde pe piața noastră, vor căuta o protecție de nivel european pentru invențiile lor. Numărul actual extrem de redus de cereri de brevet ale solicitanților străini în Republica Moldova reflectă de fapt interesul scăzut al investitorilor în economia Republicii Moldova. Așadar, protecția pe calea brevetului european în RM va stimula transferul de tehnologie modernă și investițiile străine în procesul integrării economice europene a RM.

4. Dacă Republica Moldova va aplica extinderea brevetului european, societățile comerciale naționale se vor putea informa rapid asupra tehnologiilor de vârf, putând să opteze pentru forme multiple de cooperare cu deținătorii reali (titulari) ai drepturilor de proprietate industrială, sau să-și orienteze cercetarea și dezvoltarea către soluții originale în funcție de interesele lor de modernizare sau comerciale. În același timp, este clar că cercetarea și industria națională vor trebui să fie competitive, capabile să depășească soluțiile tehnice protejate prin brevete europene cu extindere în Republica Moldova. De asemenea, aceste informații vor putea constitui elemente cheie în strategia întreprinderilor în domeniul inovării și le vor asigura agenților economici o bază legală pentru un comportament conform practicilor comerciale loiale. Totodată, se vor crea premise pentru evitarea cheltuielilor costisitoare destinate cercetării în RM pentru soluții tehnice care au fost deja realizate în alte țări și pentru stimularea creativității și competitivității în economia națională.


5. Încheierea unui acord de extindere va permite Republicii Moldova să profite, de asemenea, de anumite avantaje sub aspectul cooperării în vederea armonizării procedurilor și legislației, practicii de examinare a cererilor, precum și pregătirii specialiștilor în domeniul proprietății industriale. Un aspect deosebit de important în acest context reprezintă obținerea accesului la cea mai performantă Bază de date pentru documentarea de brevet a OEB - EPOQUE. O importanță deosebită va avea și extinderea posibilităților de instruire a examinatorilor și mandatarilor autorizați în cadrul Academiei de brevete OEB.

#### *VL Coordonarea inițiativei*

În acest context, ținem să menționăm că în scopul inițierii procedurilor privind denunțarea CEAB de către AGEPI a fost efectuat **studiul de fezabilitate**, coordonat în

modul stabilit cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, care poate fi consultat prin intermediul paginii web a AGEPI [www.agepi.md](http://www.agepi.md).

De asemenea, proiectul a fost examinat și susținut de către Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Ministerul Justiției.



**Lilia BOLOCAN,**  
**Director General al**  
**Agenției de Stat pentru**  
**Proprietatea Intelectuală**